

DESIGN · LIVSTIL · VIN · MAD · SHOPPING

BASE

Fyens Stiftstidende og Fyns Amts Avis fredag 7. november 2014

TEMA:
PEJSE OG
BRÆNDEOVNE

Monica Ritterband:
**Kunstneren, der
skaber brændeovne**

Side 8-13

Kontakt

Redaktion
Ansvarshavende redaktør:
Troels Mylenberg
Redaktionschef:
Nanna Wendt Salvsteen

Hanne D. Frette
Magasinredaktør
hda@fyens.dk
6545 5207

Trine Grauholm
Journalist
tgr@fyens.dk
6545 5212

Laila Tøttrup
Journalist
lait@fyens.dk
6545 5206

Stine Charlotte Hansen
Journalist
stch@fyens.dk
6545 5250

Morten Vilsbæk
Vinredaktør
mvil@fyens.dk
6545 5188

Kenneth Klingenberg
Vinredaktør
kek@fyens.dk
6545 5110

Jesper Stæhr Frantzen
Redigering
jfr@fyens.dk
6545 5122

Martin Juul Madsen
Redigering
mama@fyens.dk
6545 5214

Ida Simmelholt
Designchef
idsi@fyens.dk
6545 5261

Salg & Marketing
Salgschef:
Claus Johannesen

Tina Falkenstrøm
Mediesalgskonsulent
tfa@fyenskemediet.dk
6545 5321

Lisbeth Øksenhøj
Mediesalgskonsulent
ls@fyenskemediet.dk
6545 5360

Forsidefoto: **Katrine Becher Damkjær**

Skriv til os:
Base,
Fynske Medier,
Postboks 236, 5100 Odense C
base@fyens.dk

BASE

BASE SIDE 2

Entréen

Af **Hanne D. Frette**, magasinredaktør

I Ritterbands univers

Når jeg hører et bestemt navn, som jeg kan genkende, dukker der altid et billede af personen op på den indre skærm.

Som nu Monica Ritterband. Hende møder du i denne udgave af Base. Jeg ser de mørke krøller, den smaragdgrønne jakke og det varme smil for mig. Men hører også hendes rolige stemme, der formidlede nyhederne fra ind- og udland for 25-30 år siden på Danmarks Radio.

Men så kommer der også en masse design væltende ind på nethinden og bringer styk til billedet af den krølhårede studie vært på TV-Avisen. Et hvidt stel med blå streger, nogle pudsige nodemennesker og et par brændeovne for at nævne nogle eksempler.

For Monica Ritterband gjorde i midten af 1990'erne noget, som især overraskede mange af os journalister: Hun forlod verdens bedste fag. Komplet uforståeligt.

Jeg har en veninde, som for et par år siden gjorde nøjagtig det samme. Hun forlod faget for at læse til jordemoder. Jeg er ikke i tvivl om, at hun traf det rigtige valg, men det provokerer mig alligevel lidt st-

For Monica Ritterband gjorde i midten af 1990'erne noget, som især overraskede mange af os journalister: Hun forlod verdens bedste fag.

digvæk, når jeg er sammen med hende. Men som vi er enige om: Jeg fravalgte dig som kollega, ikke som veninde.

Tilbage til Monica Ritterband. I 1997 var hun endda blevet underdirektør for bryggeriet Carlsberg efter at have været kommunikationschef nogle år.

For hende handlede det om at forfølge en kunstnerisk åre. Som datter af kunstneren Olly Ritterband, en af de overlevende fra holocaust i Tyskland, vidste hun, hvad hun gik ind til. I løbet af få år - som det kan tage andre et helt liv - lykkedes det hende at blive kunstner på fuld tid. Forstået på den måde, at hun kunne

leve af det. Rummet til det kunne hun skabe ved at holde foredrag om sin tid som skærmtrold.

I dag har Monica Ritterband samarbejdet med nogle af de store designvirksomheder i Danmark: Royal Copenhagen, Georg Jensen Damask, Egetæpper, Holmegaard og sidst, men ikke mindst, Morsø Jernstøberi.

Den første brændeovn, som hun designede, blev ved lanceringen i 2008 - inden der var brugt en krone på markedsføring - solgt i flere eksemplarer end Morsøs hidtil bedst sælgende ovn.

Brændeovnen står også i Monica Ritterbands sommerhus. Og her har Base besøgt hende for at tale om hendes design. Ikke mindst af brændeovne som vi har tema om i denne uge.

Byg en kageopsats
Side 20

Brændeovnsdesigneren
Side 8-13

Hold varmen
Side 4 og 6

Lav en lækker
græskar-isdessert
Side 14-15

I et knitrede krydsfelt mellem kunst og design

Designer og kunstner Monica Ritterband sidder ofte i sommerhuset oppe i det vestlige Nordsjælland og arbejder ved et stort bord, hvorfra hun har udsigt over vandet. Hendes største frygt er, at verden snævrer sig ind og bliver lille. Hun trives kun, hvor der er højt til loftet, og hvor tonen er varm og hjertelig. Kun dér kan hun skabe

Monica Ritterband tager fat i grebet på brændeovnen og åbner lågen. Med et glimt i øjnet skubber hun den i igen. Med et blødt klik er lågen lukket. Lyden er behagelig.

- Den er med Mercedes-lyd, smiler hun stort.

Og stolt. For hun har designet tre brændeovne for Morsø nu, og hun har udfordret alle forestillinger om, hvordan en brændeovn kan konstrueres.

- Jeg ville have ekstraordinært store vinduer i, og de sagde til mig, at jeg kunne glemme det, for det var for svært. Det blev et tovtækkeri i al hjertelighed. For det er sådan, at jo større vinduesparti, jo mere vil det sænke varmen i brændkammeret. Vi pressede og udfordrede hinanden, og det endte godt, siger hun.

Ovnen, hun står ved, har tre store glaspartier, så man kan se og nyde brændeknuder og gløder.

En af Monica Ritterbands tre ovne har vundet den anerkendte pris Red Dot Design Award.

På toppen af Sjælland

Monica Ritterbands sommerhus ligger oppe i det vestlige Nordsjælland, helt ud til kanten af vandet og med udsigt til Sjællands Odde.

Her har designeren og kunstneren skabt sin egen fascinerende verden, som taler til fantasien og opdagelseslysten. Det ritterbandske univers byder på en stemning af fortættet hygge og elegance krydset med farver og velgennemtænkte former.

Monica Ritterband sidder ved arbejdsbordet, som har plads foran store vinduer, der inviterer til et afstressende kig ud over vandet. En ny minimosaik bliver til under hendes hænder. Den forestiller en dreng med en fodbold, og den har drillet hende.

Hun fokuserer på bolden, som skal se rund ud på den tredimensionelle måde, ellers er det ikke rigtigt. Hun smiler bredt, da hun fortæller, det endelig er lykkedes.

Mange husker måske Monica Ritterband fra dengang, hun var en populær nyhedsoplæser i tv, selvom det efterhånden er længe siden.

Monica Ritterband troede for nogle år siden, at hun ikke kunne lave flere små mosaikker. Hun kunne ikke sætte stifterne præcist nok. Ved et rent tilfælde fandt hun ud af, at hun var blevet nærsynet og skulle have briller. Nu producerer hun igen de bittesmå kunstværker. Med briller på næsen.

// I mange år refererede folk til mig som hende fra tv, og det er så dejligt, når jeg nu bliver forbundet med min kunst eller mit design. Så er der ingen, som kan sige, at det var, fordi jeg var på tv dengang, at jeg kan sælge mine produkter.

Monica Ritterband

- I mange år refererede folk til mig som hende fra tv, og det er så dejligt, når jeg nu bliver forbundet med min kunst eller mit design. Så er der ingen, som kan sige, at det var, fordi jeg var på tv dengang, at jeg kan sælge mine produkter. Selvom jeg nu ikke tror, at man køber en brændeovn eller en stålskulptur, fordi jeg har læst nogle nyheder op, siger Monica Ritterband.

Det er næsten 20 år siden, hun tog beslutningen om at blive kunstner.

- Men det har taget mange år at ændre profil og fortælle folk, at jeg også rummer andet end journalistikken. Det forvirrede nogle, siger hun.

Der er kun ét liv

Hun har ellers ikke ligget på den lade side. Både i kunstens og designets verden er hun blevet et kendt navn, og sommerhusets atelier bugner da også af ting med initialerne MR diskret printet i hjørnerne.

Måske har du siddet ved en dug fra Georg Jensen Damask, som Monica Ritterband har designet mønster til. Måske

har du spist af det kendte Musica-stel fra Royal Copenhagen eller har de små porcelænsnoder til at stå på en hyld. Det kan være, at du tænder op i en af hendes brændeovne, eller sidder og læser i en af hendes Vermund-stole. Måske er du gået forbi en skulptur, hun har lavet i din by.

- Hun har også selv tegnet kokkenet, fortæller hendes mand, som kommer med frokost - en bakke med kolde boffer og små skåle anrettet med rødløg, revet peberrod, kapers, rødbede i små tern og rugbrød.

Det står klart, at Monica Ritterband er alsidig. At blive puttet i en bestemt kategori er ikke for hende.

Grunden til, at hun blev kunstner på fuld tid, er simpel: Hun kunne ikke vente.

Dengang var hun først journalist i en årrække, blandt andet på TV-Avisen, og så blev hun informationschef ved Carlsberg. Efter næsten seks år blev hun underdirektor i bryggeriet.

Fortsættes næste side »

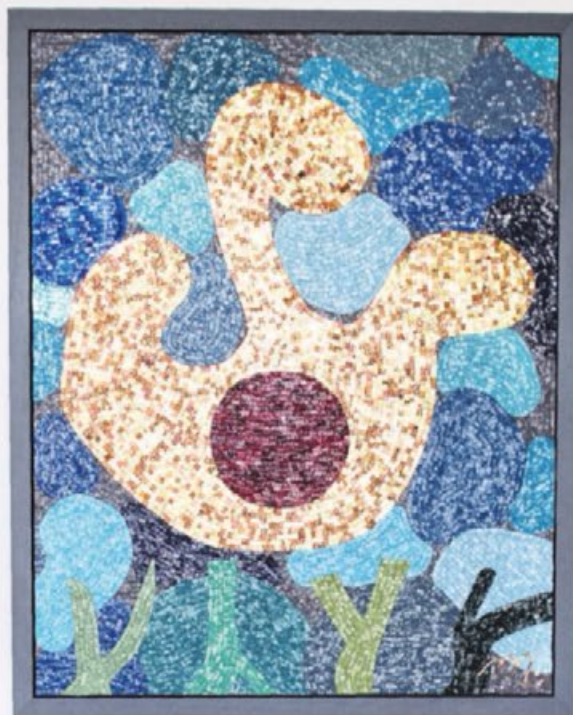

Monica Ritterband har designet tre brændeovne for Morso.

Monica Ritterband siger selv, hun arbejder langsomt. Det gælder også svanen, som hun netop er færdig med. - Jeg er så perfektionistisk, at det tager mig hysterisk lang tid at lave noget, ler hun.

Skulpturen "Forførelsen" tårner sig op i værelset. Det motiv malede hun for en del år siden på porcelænsfliser. Senere måtte hun bare se, hvordan forførelsen tog sig ud i alverdens materialer. Nu også som skulptur i rustfrit stål.

Inspirationen til noderne fra Royal Copenhagen fik hun fra sin farfar, som komponerede melodier.

Kedlen eller vandfordamperen har hun designet til brændeovnen.

Fortsat fra forrige side »

- Da jeg opnåede den stilling, som jeg virkelig havde kæmpet for at få, tænkte jeg: "Hvad nu?" Samtidig fyldte kunsten næsten hele min fritid. Så efter et halvt år med fremtidstanker ringede jeg og sagde op en søndag aften, og det havde direktøren slet ikke set komme. Men det var visheden om, at der kun er ét liv, der fik mig til det. Jeg ville ikke vente med at lave kunst, til jeg engang om tusind år skulle pensioneres. Jeg var begyndt at svejse små figurer i min fritid. Tænk, hvis jeg kunne bruge hele mit døgn på at lave kunst. Jeg lagde en plan, som blandt andet handlede om, at jeg ville gå ned i levestandard for at blive kunstner på fuld tid. For eksempel tage bussen i stedet for at være sådan et taxadyr, fortæller hun.

Ryk teltets barduner

- Om jeg var bange for at tage springet? Jeg ville have været skrækslagen, hvis ikke jeg havde gjort det. Hvis der havde sid-

det noget i mig, som jeg havde følt, at det skulle jeg gøre, men det turde jeg ikke, så havde jeg været bekymret og meget mere stresset. Lad os sige, at det ikke ville gå med kunsten. Så havde jeg jo en uddannelse. Mon ikke jeg ville kunne finde et job igen, filosoferer hun.

- Det, jeg er bange for, er, hvis min verden snævrer sig ind. Jeg er bange for, at teltet bliver mindre og mindre, hvis man begynder at sætte begrænsninger for sig selv. Så man skal sørge for at holde bardunerne spændt. Man får et rigere liv, når man får lov til at bruge alle de talenter, man har. Det ville æde mig op indefra, hvis jeg ikke kunne bruge mit talent.

Det sidste nye kunstværk, hun har færdiggjort, er en stor mosaik af en svane med en rød plamag i maven.

Det er H.C. Andersen-eventyret "Den grimme ælling", som har inspireret hende. Monica Ritterband er nemlig optaget af eventyrets tilsyneladende lykkelige slutning, og hun kober den ikke helt.

- Hvis jeg moder mennesker, der siger,

at de er lykkelige sådan på fuld tid, så tror jeg heller ikke på dem, indrømmer hun.

For selvom ællingen blev en smuk svane, blev den vel ikke lykkelig. Monica Ritterband har svært ved at forestille sig, at svanen var lykkelig, alene fordi den blev smuk og hvid.

- Den havde jo alle oplevelserne med mobning og udelukkelse fra flokken i sig. Det er noget, den vil bære med sig til evig tid, og det er derfor, den har fået den røde plamag i maven, siger hun.

Sådan er det også i menneskeliv, for lykken er ikke en fastligger. Alle, Monica Ritterband kender, har røde plamager indeni. Hun har selv en. Men det er ikke nødvendigvis skidt.

- Hvis ikke smerte nedbryder en, bliver den ofte det gods, der gør, at man tænker og føler et trin mere inderligt, og for nogle giver den endog et behov for at udtrykke sig kunstnerisk. Al slags kunst er en forløsning, og det er den forløsning,

Fortsættes næste side »

Monica Ritterband har for nylig lavet et selvportræt i en minimosaik. Hun kalder den "Manga Monica", inspireret af de japanske mangategneseriekunstnere.

Monica Ritterband

Er født 26. august 1955. Uddannet fra Danmarks Journalisthøjskole.

Arbejdede ved Ekstra Bladet og Weekendavisen.

Fik job som studievært på TV-Avisen og derefter informationschef og senere underdirektør i Carlsberg.

Blev kunstner på fuld tid i 1997.

Er kendt for sit nodeunivers i porcelæn og stål, sit humanunivers på alverdens tekstiler, sine brændeovne, sine gigantiske skulpturer i det offentlige rum og meget andet.

Kåret som årets kunstner fire gange.

Blev optaget i Blå Bog i 2012.

Er datter af kunsteren Olly Ritterband.

Er gift med Peter Jessen Hansen.

Man får et rigere liv, når man får lov til at bruge alle de talenter, man har. Det ville æde mig op indefra, hvis jeg ikke kunne bruge mit talent.

Monica Ritterband

- Organiske runde former og de bløde overgange går igen, når du kigger på det, jeg laver. Jeg elsker især at gengive fyldige kvindebagdele, det er herligt, siger Monica Ritterband.

Fortsat fra foregående side »

som giver energi. Og energi kan vel godt forstås som glæde. Jeg har behov for at komme ud på mine poler for derefter at søge tilbage og finde balancepunktet. Jeg er faktisk kun livsglad, fordi jeg er melankolsk.

Spændingsfeltet

Når Monica Ritterband laver kunst, tænker hun mest på, hvad hun selv har lyst til at udtrykke.

- Det gør ikke noget, at det er mærkeligt og måske endda frastødende eller uforståeligt for andre. Jeg synes, at jeg har lyst til at se det, jeg har i mit hoved, folde sig ud foran mig.

Når Monica Ritterband skaber design, tænker hun helt anderledes.

- Jeg arbejder mere defineret og har tanke på, at det skal ramme bredt. Det behøver kunsten ikke, men design skal jo også have en funktionalitet.

Af og til kan hun føle sig vred, hvis hendes design ikke bliver taget alvorligt af producenten. Tingene får nemlig ikke en lang levetid, hvis de ikke bliver produceret af ordentlige materialer.

Som for eksempel et salt- og peberkværnsæt, som blev produceret med et kværneværk af plastic og derfor hurtigt røg ud af markedet igen.

- Der synes jeg, det er en tillidssag, når en designer overleverer et design til en kunde, for det er hjerteblod. Så skal firmaet levere hjerteblod tilbage. Det er hårdt at se produktet komme ind på markedet og glide ud igen. For vi har jo alle en drøm i hovedpuden om at lave evige klassikere, siger hun.

Monica Ritterband kan ikke tænke på økonomi eller klassikerværdighed, når hun fordyber sig i noget.

- Når jeg er i gang med at lave en ting, er det både kaotisk, forvirrende, og der er forelskelse i det. Indtil man rigtigt har greb om, hvor man vil hen. Når det så udfolder sig, og man kan se det, er det en forelselsesproces.

Samarbejde om kvalitet

Hun arbejder konstant i krydsfeltet mellem kunst og design. Det ene kan sagtens inspirere det andet.

Det bedste og mest ultimative i hendes verden er samarbejdet med andre fagfolk,

Monica Ritterband fik at vide, at det ikke kunne lade sig gøre at skabe så ekstraordinært store vinduer i en brændeovn. Men det kunne det altså. Her er den anden brændeovn i rækken af ovne, hun har designet for Morsø.

hvor de skaber noget sammen.

For eksempel har hun lige været med i et stort projekt om at lave bænke og borde til det historiske område Nyboder, som ligger i København.

Bænken, der står ude i haven med front mod det blanke vand, er prototypen i projektet. Hun elsker at være med i den slags, fordi der med hendes egne ord er sympatiske mennesker, som er lige så kvalitetskrævende og bevidste som hun selv.

- Altså, de bænke blev lavet om og om, til de var fejlfri. Og da vi var færdige, stod vi skulder ved skulder stolte og glade over at have leveret noget til det historiske København. Bagefter fik jeg en følelse af ked af det-hed. Nu stopper det samarbejde, for producenten, Bondeskovgaard, er ikke en stor møbelproducent. Faktisk var

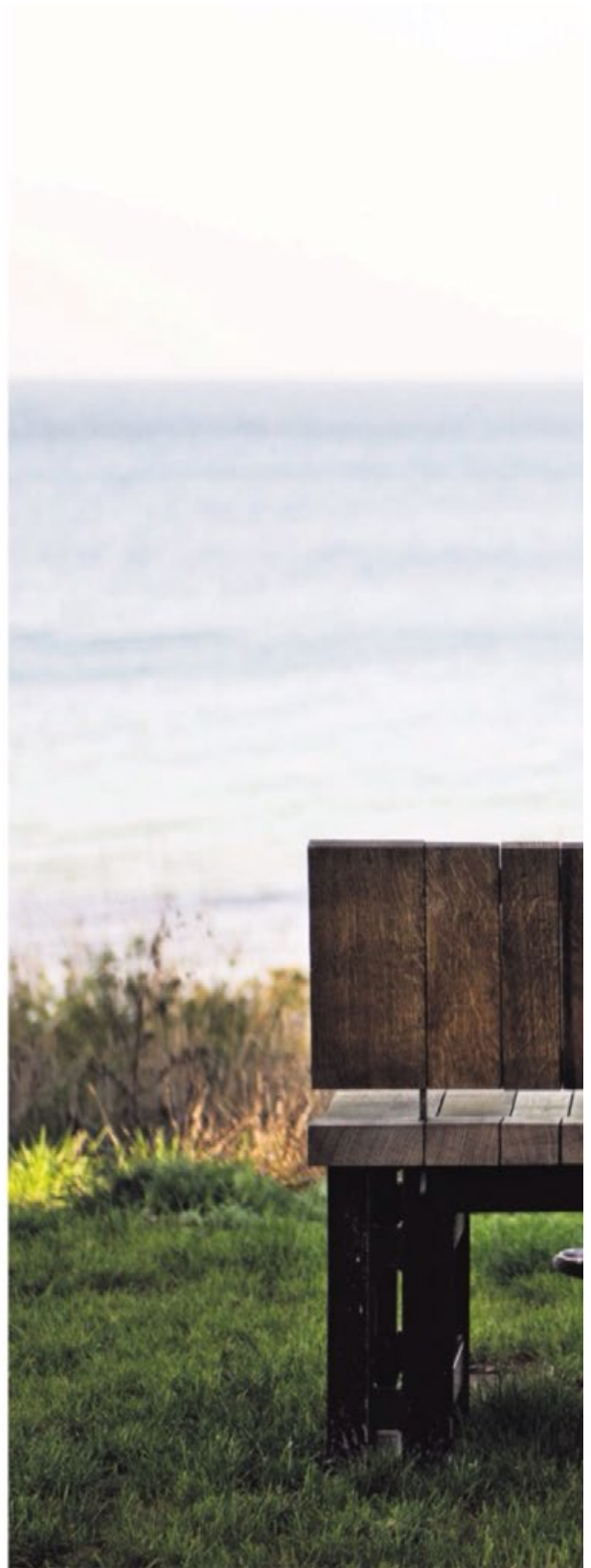
det kun det ene møbelprojekt, han drømte om at lave, forklarer hun.

Ovnene

Den førsteovn, Monica Ritterband tegnede til Morsø, blev afvist. Det var ikke muligt at lave den. Hun vendte tilbage et halvt år senere med en anden, og det var den, der endte med at vinde den internationale designpris Red Dot Design Award.

En pris, som firmaet kun har fået én gang før. Hendes mand er ved at tænde op i den prisbelønnedeovn, og flammerne slikker sultent op ad siderne.

- En brændeovn er en fantastisk skulptur i rummet, den indholder ild og afleverer varme, og den taler til alle sanserne. Det er et møbel, der hænger fast i stuen. Det er ikke noget, du kan rykke rundt på. Jeg kan godt lide at tumle med jern og

tunge metaller, og det var en udfordring at lave en let og diskret ovn, som ikke overtrumfede rummet, men alligevel var der i sin egen unikke ret. Det har været en enorm glæde for mig at lave ovnene. Nu har jeg lavet tre for Morsø, og det er nok de tre ovne, jeg skal lave for dem.

Igen dukker en vemodig følelse af tomhed op. Og måske er det derfor, der er så mange ting med hendes navn på. Det er

derfor, hun har produceret så meget.

- Hver gang jeg er færdig med noget, føler jeg mig lidt tom. Så begynder jeg at kigge mig om efter et andet projekt. Så får jeg lyst til at designe mere og møde nye mennesker og nye virksomheder, der fylder mig. Når jeg sidder med mine mosaikker, er der jo kun mig, og jeg skal ikke forholde mig til nogen eller noget andet. Men det er fantastisk at have en

felles baby, som man går op i med liv og sjæl, og det er fantastisk, når det lykkes. Som med ovnene eller bænken. Jeg føler mig enormt forkælet, fordi jeg får lov til at skabe et design og se det gro foran mig. Det er stort. Når det sker, er jeg tæt på lykkelig.

At **Stine Charlotte Hansen**, stch@fyens.dk
Foto: **Katrine Becher Damkjær**, kada@fyens.dk

Bænken ved vandet er en prototype af de bænke, som Monica Ritterband har været med til at lave og stille op i Nyboder.